

Azərbaycanın enerji sektorunda yeni bir səhifə açılıb. İki gün öncə Mingəçevir şəhərində zəfər ruhunu, dirçəlişi və inkişafı özündə birləşdirən "8 Noyabr" Elektrik Stansiyası istifadəyə verilib. 44 günlük Vətən müharibəsində əldə olunan tarixi zəfərin rəmzi olan bu ad indi ölkənin enerji təhlükəsizliyinə töhfə verən mühüm infrastrukturunda öz əksini tapır.

Ölkənin enerji ürəyi olan Mingəçevir şəhərindəki "Azərbaycan" İstilik-Elektrik Stansiyasının (İES) ərazisində belə bir nəhəng layihənin reallaşdırılması heç də təsadüfi deyil. Azərbaycanın enerji sahəsindəki strateji hədəflər, sürətlə inkişaf edən sənaye və əhalinin artan sayı enerjinin istehsal gücünün genişləndirilməsini zəruri edib. Məhz bu zərurətdən irəli gələrək elektrik stansiyasının tikintisinə Prezident İlham Əliyevin 25 oktyabr 2022-ci il tarixli sərəncamına əsasən qərar verilib. 2023-cü ildə 1880 MVt-lıq yeni stansiyanın təməlqoyma mərasimi keçirilib. Azərbaycanın peşəkar mühəndislərinin təklifləri əsasında hazırlanmış layihəyə dünyanın nüfuzlu enerji şirkətləri və müstəqil texniki ekspertləri cəlb olunub. Keçirilmiş tenderlər nəticəsində məsləhətçi şirkət kimi İsveçin tanınmış AFRY şirkəti seçilib. İspaniyanın IDOM şirkəti ilə "AzərEnerji"-nin Energetika İnstitutunun mütəxəssisləri tikinti işlərinə paralel olaraq layihələndirməni həyata keçiriblər.

Stansiya ərazisində 15 min kubmetrdən artıq svay vurulub və 7200 ton metal konstruksiya işi görülüb. Dayanıqlı qaz təchizatı üçün 10 kilometr uzunluğunda yeni qaz xətti inşa olunub, iki qazpaylayıcı və tənzimləyici stansiya tikilib, müstəqil kompressor qurğuları quraşdırılıb. Stansiyanın enerji sisteminə integrasiyası üçün "Azərbaycan" İES-in 500 və 330 kV-luq yarımstansiyaları yenidən qurularaq genişləndirilib. Həmçinin "Mingəçevir-Samux" ötürmə xətti və "Samux" yarımstansiyasında yenidənqurma işləri həyata keçirilib. Ümumi effektivliyi artırmaq məqsədilə "AzərEnerji" Mingəçevirdəki "Azərbaycan" İES-in iki enerji blokunun buxar turbinlərini modernləşdirib. Yeni elektrik stansiyasının səmərəliliyi nəticəsində şərti yanacaq sərfiyyatı "Azərbaycan" İES-in digər blokları ilə müqayisədə illik 1 milyard kubmetr təbii qaza qənaət etməyə və 2 milyon ton karbon qazının atmosfərə buraxılmasının qarşısını almağa imkan verir. Faydalı iş əmsalı 17 faiz artaraq, 38,5 faizdən 55,5 faizə yüksəlib.

Qeyd edək ki, "8 Noyabr" müstəqillik dövrünün ən böyük elektrik stansiyasıdır. Stansiyanın inşası üçün xarici ölkələrdən gəmilərlə 1500-ə yaxın konteynerlə mal-material daşınıb. Çinin "Dongfang" şirkətindən alınmış, ümumilikdə, 40 min kubmetr həcmində 20 min ton çəkisi olan 4 ədəd util qazan Çindən gətirilib. Sifariş əsasın-

Böyük zəfərin işıqlı davamı

da İtaliyanın "Ansaldo Energia" şirkəti tərəfindən hazırlanan, ümumi çəkisi 3 min tondan çox olan qaz turbinləri və generatorlar, o cümlədən köməkçi avadanlıq ikinci logistika marşrutu ilə İtaliyadan Bakı limanına çatdırılıb. Hər birinin çəkisi 300 və 400 tondan artıq olan yüklərin qabariti böyük olduğundan Mingəçevirə qədər yolboyu körpülərin altı qazılıb və keçid təmin ediləndən sonra yollar bərpa olunub.

Mütəxəssislərin fikrincə, adətən, belə böyük stansiyalar 3-5 ilə tikilsə də, layihə rekord müddətdə - 2 il ərzində tamamlanıb. Digər ölkələrdəki oxşar stansiyalarla müqayisədə "8 Noyabr"-ın tikintisinə xərclənən vəsait də bir neçə dəfə az olub. Stansiya yalnız enerji baxımından deyil, həm də layihə idarəçiliyi, vaxt və maliyyə səmərəliliyindən dolayı nümunəvi model sayılır. Bu, ölkənin böyük texnoloji və təşkilati imkanlara malik olduğunu sübut edir. Layihə regional və beynəlxalq səviyyədə Azərbaycanın enerji sənayesində rəqabətqabiliyyətli mövqeyini daha da möhkəmləndirir.

Xatırladaq ki, Ermənistanın silahlı qüvvələri Vətən müharibəsində Azərbaycanın dinc əhalisini qəsdən hədəfə alır, yaşayış məntəqələrini və strateji

obyektləri ağır artilleriyadan atəşə tuturdu. Düşmən beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini pozaraq, Cənubi Qafqazın ən böyük istilik-elektrik stansiyasını hədəf almaqla, cəbhə zonasından 100 kilometrədən də artıq uzaqda yerləşən iri sənaye şəhəri Mingəçevirə raketlər atıb. 2020-ci il oktyabrın 4-də Mingəçevir İES-in ərazisinə atılan böyük dağıdıcı qüvvəyə malik "Smerç" reaktiv yaylın atəşli raket unudulmayıb. Bir həftə sonra oktyabrın 11-də ikinci dəfə atılan raket İdarəetmə Mərkəzinin yaxınlığına düşmüşdü. Xoşbəhtlikdən müdafiə sistemlərinin qabaqlayıcı tədbirləri nəticəsində atılmış raketlər zərərsizləşdirilmişdi.

Bu mənfur hərəkətin məqsədi ölkəmizin enerji infrastrukturunu iflic vəziyyətə salmaq idi. Prezident İlham Əliyev stansiyanın açılışında bu faktı xatırlayaraq: "Hətta İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl bizi hədələmək üçün bir neçə üsuldən istifadə edən Ermənistan, o cümlədən Mingəçeviri bombalamaq, burada su bəndini dağıtmaq və Mingəçevir Elektrik Stansiyasını sıradan çıxarmaq kimi təhdidlər də səsləndirirdi. Buraya, bu əraziyə düşən həm mərmilər, həm də ki, uzaq-mənzilli raketlər bunun əyani sübutu-

dur. Bu, dinc əhaliyə, mülki infrastrukturaya yönəlmiş təcavüz idi və hərbi cinayətdir", - dedi.

"8 Noyabr" Elektrik Stansiyası təkcə texnoloji deyil, ideoloji baxımdan da böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu ad Azərbaycan xalqının birlik və iradə simvoluna çevrilmiş Zəfər gününün daşıyıcısıdır. Həmin qələbənin nəticələri təkcə siyasi və hərbi sahədə deyil, həm də iqtisadi və sosial inkişafda özünü göstərir. "8 Noyabr" məhz həmin zəfərin işıq saçan davamıdır. Dövlət başçısının söylədiyi "Bu gün bu stansiyanın adının seçilməsi də çox vaxt aparmadı. Təklif edilən variantlar arasında "8 Noyabr"-ı mən seçdim. Çünki bu, bizim şanlı Zəfərimizin tarixidir. Zəfər xalqımıza, dövlətimizə yaraşır. Öminəm ki, bu stansiyanın ömrü uzun və fəaliyyəti uğurlu olacaq" sözləri milli qururumuzun və birlik ruhumuzun təəcəssümü olmaqla yanaşı, əsgərlərimizin qəhrəmanlığının əbədləşdirilməsini də özündə ehtiva edir. İndi bu adla fəaliyyətə başlayan stansiya gələcək nəsillərə güclü dövlətin, qalib xalqın və işıqlı sabahın mesajını verir.

Züleyxa ƏLİYeva,
"Azərbaycan"